

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ДО
Г-Н КРАСИМИР ВЪЛЧЕВ
МИНИСТЪР НА ОБРАЗОВАНИЕТО И
НАУКАТА

Относно: Решението за въвеждане на задължително предучилищно образование на четиригодишните деца, влизащо в сила от учебната 2020/2021 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ВЪЛЧЕВ,

Обръщам се към Вас по повод направеното изявление за въвеждане на задължително предучилищно образование за четиригодишните деца, което трябва да влезе в сила от новата учебна година 2020/2021 г.

Преди всичко бих искала да отбележа, че намирам за важно и отговорно решението за въвеждане на задължително предучилищно образование за четиригодишните деца. Безспорно това е важна политика за ранното детско развитие, с доброто прилагане на която могат да бъдат решени редица въпроси: ранното отпадане от училище на децата; обхватът им в предучилищно образование; навременна подкрепа за работещите родители и възможност да се върнат на трудовия пазар родителите, които нямат достъп до детски заведения, демографските проблеми и задържане на млади семейства в малките населени места, но разбира се е свързано с редица предизвикателства.

Като отчитам факта, че до влизането в сила на тези разпоредби, има да се измине дълъг път, който минава през изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование, анализ и подготовка на финансовите параметри на реформата, както и да се реализират набелязаните мерки за строеж на нови детски заведения, за да се гарантира достъп на всяко дете до място в детската градина, бих искала още в началото да Ви обърна внимание на няколко важни за мен аспекта на предстоящата реформа.

Финансовата тежест на таксите за посещение на детска градина е тема, която дълбоко вълнува родителите в България и следователно системно присъства в моята работа като омбудсман. Във връзка със задължителното предучилищно образование за децата на възраст 5-6 години омбудсманът отправи редица препоръки, в които посочи, че е необходимо да отпадне таксата, която се заплаща за храната на децата. Установи се, че размерът на тези такси за храна е различен за цялата страна. Както знаете, има вече доста общини в България, които са взели решения за отпадане на таксите, като отново подчертавам, че и тази практика е много различна и за съжаление понякога неустойчива. Това, според мен, налага приемане на универсално национално решение за заплащане

на таксите за хранене, с което не само ще се подкрепят родителите, но държавата на практика ще инвестира в ранното детско развитие и в предучилищното образование, както и ще се подкрепят българските общини и ще се гарантира равен достъп на всички деца до детски заведения.

Въвеждането на задължително предучилищно образование на четиригодишните деца неминуемо ще постави отново на дневен ред въпроса за таксите за хранене. Затова за мен е изключително важно неговото обсъждане да бъде поставено още в началото на процеса. Един искрен диалог с родителите, с местната власт, с гражданските организации ще даде възможност не само да се намерят правилните решения, но и ще повиши доверието между гражданите и институциите, това което днес особено ни липса и което тревожи всички нас.

Използвам случая да поставя на Вашето внимание и част от въпросите, които системно присъстват както в препоръките ми, така и в Годишните доклади за дейността на омбудсмана. Всички тези въпроси се поставят от родители, граждани и организации:

- Как ще бъде подготвена системата, за да поеме децата на четири години в задължителна форма на предучилищно образование, като това включва не само материалната база, но и техническата, човешките ресурси и най-важният въпрос каква ще бъде програмата за образование на децата и как тя ще отговори на развитието на децата на тази възраст?
- Какви са резултатите от пилотното въвеждане чрез проект на задължителното предучилищно образование на четиригодишните деца?
- Има ли вече виждания и решения за осигуряване на достъп до алтернативни форми за отглеждането и обучението на децата: самостоятелна форма на обучение, обучение в домашна среда, родителски кооперативи и др.?
- Как ще бъдат осигурени възможности за валидиране и сертифициране на знанията и уменията, получени от децата, извън детските заведения за предучилищното образование?
- Във връзка с въвеждане на задължителното предучилищно образование на четиригодишните деца има ли рискове от закриване на яслени групи във връзка с недостига на материална база в големите градове?
- Обмисля ли се въвеждането на задължителни стандарти за компонентите на социално-педагогическа среда в предучилищните заведения – вътрешен интериор, материали за игра и за дейности? Детската градина за четиригодишните деца трябва да се превърне в

място, в което да расте и развива умения едно усмихнатото дете, което е удовлетворено от постиженията си.

- Какви ще бъдат стандартите за броя на децата в групата на четиригодишните, за да има възможност да се приложи индивидуализиран подход към всяко дете?
- Планирани ли са реални инвестиции в човешкия ресурс, който е необходим за ранното детско развитие и най-вече за предучилищното образование на четиригодишните деца?

Оценявам високо факта, че българското правителство изведе образованието като основен приоритет в своята работа и вярвам, че национално отговорните решения за отпадане на таксите за детските градини, в това число и при задължителното образование на четиригодишните деца, ще бъдат важен знак към родителите, към образованието и най-важното, ще се превърнат в дългосрочна и смислена инвестиция в децата ни.

За мен като омбудсман е важно, Вие като министър на образованието и науката, да отворите и да гарантирате широк дебат по тази тема, включвайки всички заинтересовани страни.

Очаквам в кратки срокове да ме запознаете с Вашата позиция по поставените въпроси, като Ви информирам, че още в началото на 2020 г. ще организирам обществена дискусия за реформата в предучилищното образование.

С уважение,

ДОЦ. Д-Р ДИАНА КОВАЧЕВА
ОМБУДСМАН НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ